

Kod ucznia

Data urodzenia ucznia
Dzień   miesiąc   rok

**Wojewódzki Konkurs Geograficzny
dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego**

**ETAP SZKOLNY
Rok szkolny 2017/2018**

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy test zawiera 11 stron. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji.
2. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
3. Pisz czytelnie i używaj tylko długopisu lub pióra z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
4. Test, do którego przystępujesz, zawiera **24 zadania**. Wśród nich są zadania zamknięte i zadania otwarte wymagające krótkiej oraz dłuższej odpowiedzi.
5. Do każdego zadania zamkniętego zaproponowano cztery odpowiedzi, oznaczone literami: A, B, C, D. Wybierz **tylko jedną odpowiedź** i zamaluj **długopisem odpowiednią kratkę** (do kodowania odpowiedzi nie można używać ołówka) z odpowiadającą jej literą **na karcie odpowiedzi**, np. gdy wybrałeś odpowiedź „A”:

	B	C	D
--	---	---	---

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź:

A	B		D
---	---	--	---

Za każdą poprawnie udzieloną odpowiedź otrzymasz **jeden punkt**, a za odpowiedzi błędne lub brak odpowiedzi – zero punktów.

6. W **zadaniach otwartych**, zapisz **pełne rozwiązania** starannie i czytelnie w miejscach wyznaczonych przy poszczególnych zadaniach. Pamiętaj, że pominięcie argumentacji lub istotnych obliczeń w rozwiązaniu zadania otwartego może spowodować, że za to rozwiązanie nie będziesz mógł dostać pełnej liczby punktów. Pomyłki przekreślaj (nie stosuj korektora).
7. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem **Brudnopis**. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
8. Możesz korzystać z cyrkla i linijki oraz kalkulatora prostego.
9. Podczas trwania konkursu nie możesz korzystać ani z pomocy naukowych, ani podpowiedzi kolegów – narażasz ich i siebie na dyskwalifikację. Nie wolno Ci również zwracać się z jakimikolwiek wątpliwościami do członków Komisji.
10. Za rozwiązanie arkusza możesz uzyskać maksymalnie **50 punktów**. Do etapu rejonowego zakwalifikują się uczniowie, którzy zdobędą co najmniej **38 punktów**.
11. Na udzielenie odpowiedzi masz **60 minut**.

Życzymy Ci powodzenia!

Wypełnia Komisja (po rozkodowaniu prac)

.....
Imię i nazwisko ucznia

Uczeń uzyskał: ..... /50 pkt.

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

CZEŚĆ I

Tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa!

Rozwiązania przenieś na kartę odpowiedzi – str. 11.

1. W geografii termin: *kartowanie* oznacza:
  - a) uogólnienie treści mapy,
  - b) zastosowanie odpowiedniego odwzorowania kartograficznego,
  - c) określanie współrzędnych geograficznych,
  - d) nanoszenie na mapę (najczęściej topograficzną) nowych treści pozyskanych na podstawie obserwacji i pomiarów terenowych.

2. Wartość średniego promienia Ziemi jest:
  - a) mniejsza od długości promienia biegunowego Ziemi,
  - b) większa od długości promienia biegunowego Ziemi,
  - c) większa od długości promienia równikowego Ziemi,
  - d) jest równa 1/100 długości równika.

3. Zwrotnik Raka przebiega m.in. przez:
  - a) Zatokę Meksykańską, Półwysep Arabski i Tajwan,
  - b) Morze Karaibskie, Półwysep Somalijski i Półwysep Labrador,
  - c) Morze Czarne, Morze Czerwone i Morze Żółte,
  - d) Półwysep Apeniński, Półwysep Kalifornijski i Półwysep Floryda.

4. Skala mapy, na której treść jest w największym stopniu zgeneralizowana:
  - a) 1 : 350 000 m,
  - b) 1 mm – 550 m,
  - c) 1 : 650 000,
  - d) 1cm – 950 m.

5. Metoda kartograficzna, do wykonania której niezbędny jest podkład administracyjny:
  - a) metoda sygnaturowa,
  - b) metoda kartogramu,
  - c) metoda izolinii,
  - d) metoda zasięgu.

6. Ziemia znajduje się w najdalszej odległości od Słońca, gdy na półkuli północnej panuje astronomiczna pora roku:
  - a) jesień,
  - b) zima,
  - c) wiosna,
  - d) lato.

7. Planety Układu Słonecznego, które nie posiadają naturalnych satelitów:
  - a) Merkury i Wenus,
  - b) Merkury i Mars,
  - c) Wenus i Uran,
  - d) Nie ma takich planet w Układzie Słonecznym.

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

8. Część wnętrza Ziemi, która ma największy udział w objętości i masie naszej planety:
- jądro wewnętrzne,
  - skorupa ziemna,
  - płatcz Ziemi,
  - jądro zewnętrzne.
9. Do skał osadowych pochodzenia chemicznego należą:
- zlepianiec i pumeks,
  - andezyt i sól kamienna,
  - gips i wapień,
  - węgiel brunatny i sól potasowa.
10. Góry, które są czynnymi wulkanami:
- Cotopaxi, Erebus i Mauna Loa,
  - Mont Blanc, Kilimandżaro i Tubkal,
  - St. Helen, Kebnekaise i Góra Kościuszki,
  - Pico de Aneto, Denali i Kamerun.
11. Czynniki, który na obszarach górskich nie ma wpływu na wysokość granicy wieloletniego śniegu:
- ekspozycja stoku,
  - roczna suma opadów śnieżnych,
  - średnia roczna temperatura powietrza,
  - zasobność wód podziemnych.
12. Do akumulacyjnych form rzeźby terenu powstałych w wyniku działalności wód topniejącego lądolodu, należą m.in.:
- pradolina i dolina U-kształtna,
  - oz i stożek sandrowy,
  - stożek sandrowy i rynna polodowcowa,
  - morena boczna i morena denna.
13. Rzeki, które przy swoim ujściu tworzą deltę:
- Loara, Sekwana, Tamiza i Parana,
  - Nil, Parana, Sekwana i Amazonka,
  - Rodan, Amazonka, Tamiza i Łaba,
  - Pad, Dunaj, Missisipi i Nil,
14. Wśród zwierząt żyjących w Arktyce są m.in.:
- hieny, fenki i szakale,
  - renifery, pingwiny i albatrosy,
  - karibu, pardwy i renifery,
  - białe niedźwiedzie, lisy polarne i okapi.
15. Lasy namorzynowe (mangrowe) rozwijają się wzdłuż brzegów morskich oraz w ujściach rzek:
- do których docierają zimne prądy morskie,
  - w strefie międzyzwrotnikowej,
  - tylko w klimacie monsunowym,
  - głównie w klimacie umiarkowanym.

Rozwiązania zadań od 1 do 15 przenieś na kartę odpowiedzi – str. 11.

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

CZEŚĆ II

Przy każdym zadaniu podana jest ilość możliwych do uzyskania punktów.

- 16.** Najdłuższa granica międzypaństwowa na świecie to granica amerykańsko-kanadyjska, której długość pomierzona na mapie w skali 1 : 30 000 000 wynosi 29,6 cm. Oblicz rzeczywistą długość tej granicy. Wynik zapisz w kilometrach.

(0 – 2) / .....

Należy zamieścić obliczenia!

.....

.....

.....

.....

wynik: .....

- 17.** Oblicz, którą godzinę wskazały zegary (wg czasu urzędowego) 31 sierpnia 2017r. w Trzęsaczu (54°05'N, 15°00'E) w momencie górowania Słońca w Memphis (35°07'N, 90°00'W).

(0 – 2) / .....

Należy zapisać obliczenia!

.....

.....

.....

.....

.....

wynik: .....

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

18. Obok zdań prawdziwych wpisz literę **P**, obok zdań błędnych literę **B**.

(0 – 5) / .....

- W wyniku oddziaływania siły Coriolisa kierunek wiania wiatrów na półkuli południowej ulega odchyleniu w prawą stronę. ....
- Do następstw ruchu obrotowego Ziemi należą spłaszczenie Ziemi na biegunach i zmiana długości dnia i nocy. ....
- 22 czerwca na kole podbiegunowym południowym panuje noc polarna. ....
- W następstwie ruchu obrotowego Ziemi punkty położone na równiku poruszają się z prędkością 40 075 km/h ....
- Zrównanie czasu trwania dnia i nocy na całej kuli ziemskiej występuje tylko dwa razy w ciągu roku. ....

19. Do każdej wyspy przyporządkuj wybrane z podanych współrzędne geograficzne obiektu znajdującego się na jej obszarze. Oznaczenia literowe współrzędnych (*a – e*) wpisz w wykropkowane miejsca.

(Rozwiązując zadanie, skorzystaj z mapy zamieszczonej na str. 9)

(0 – 4) / .....

a) 01°N, 114°E; b) 22°N, 79°W; c) 19°S, 47°E;

d) 72°N, 40°W; e) 36°N, 138°E

Honsju	Madagaskar	Borneo	Kuba
.....	.....	.....	.....

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

20. W każdym zdaniu **skreśl** z podanych w nawiasie błędne określenia tak, by zdania były prawdziwe. (0 – 5) / .....

- Cyklony tropikalne tworzą się w strefie międzyzwrotnikowej nad silnie nagrzanymi (*obszarami oceanicznymi / obszarami lądowymi*).
- W centralnej części, zwanej okiem cyklonu, panuje (*bardzo wysokie / bardzo niskie*) ciśnienie atmosferyczne.
- W oku cyklonu występuje (*cisza / bardzo silny wiatr*).
- Na półkuli północnej ruch powietrza w układzie barycznym związanym z cyklonem odbywa się w kierunku (*zgodnym z ruchem wskazówek zegara / przeciwnym do ruchu wskazówek zegara*).
- W Ameryce Środkowej cyklony tropikalne o prędkości wiatru powyżej 120 km/godz. noszą nazwę (*tajfunów / huraganów*).

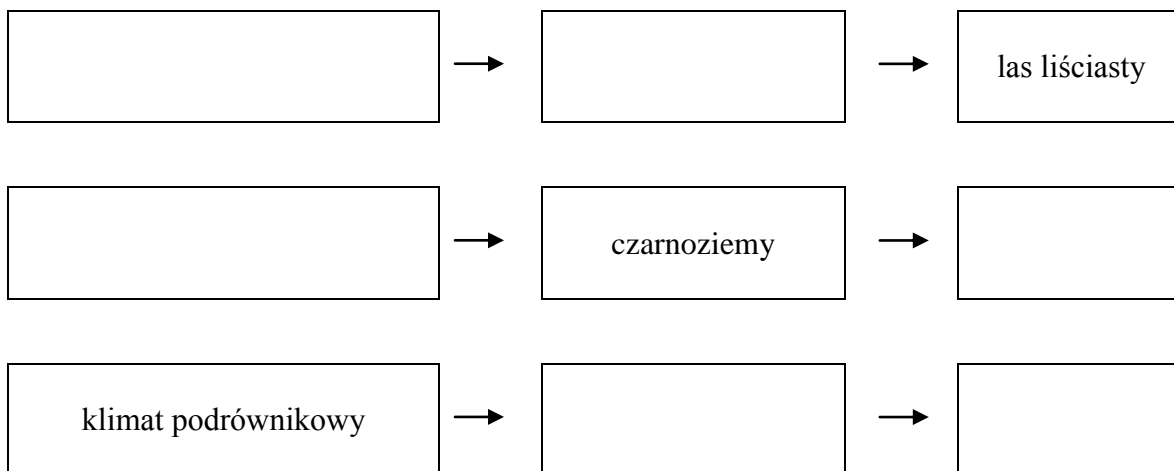
21. Uzupełnij schematy wybranymi z podanych określeniami tak, by prawidłowo przedstawiały związki elementów środowiska przyrodniczego wynikające ze strefowości klimatyczno-glebowo-roślinnej na Ziemi.

(0 – 3) / .....

klimat: *umiarkowany chłodny kontynentalny, umiarkowany ciepły morski, umiarkowany ciepły kontynentalny, podzwrotnikowy morski, równikowy wilgotny;*

gleby: *czernozółte, gleby tundrowe, szaroziemie, brunatne, bielice;*

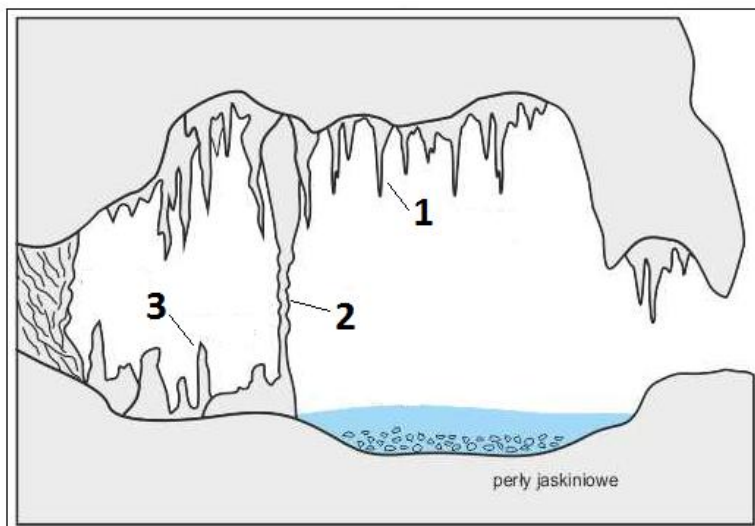
formacje roślinne: *tajga, las mieszany, las równikowy, makia, sawanna, step, tundra;*

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

22. Uzupełnij opis rysunku przedstawiającego wnętrze jaskini krasowej, podając nazwy form oznaczonych numerami od 1 do 3.

(0 – 2) / .....

1. ....

2. ....

3. ....

Ryc. na podst. <http://geoportal.pgi.gov.pl>

23. Do każdego przykładu występowania procesów krasowych przyporządkuj z podanych nazwę państwa, na terenie którego dany obiekt się znajduje.

(0 – 2) / .....

Stany Zjednoczone, Francja, Wietnam, Japonia, Gruzja (Abchazja)

• Krajobraz krasowy nad Zatoką Ha Long .....

• Jaskinia Wronia (Jaskinia Krubera) – najgłębsza znana jaskinia na świecie
.....

• Jaskinia Mamucia – najdłuższy znany system jaskiń na świecie
.....

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

CZEŚĆ III

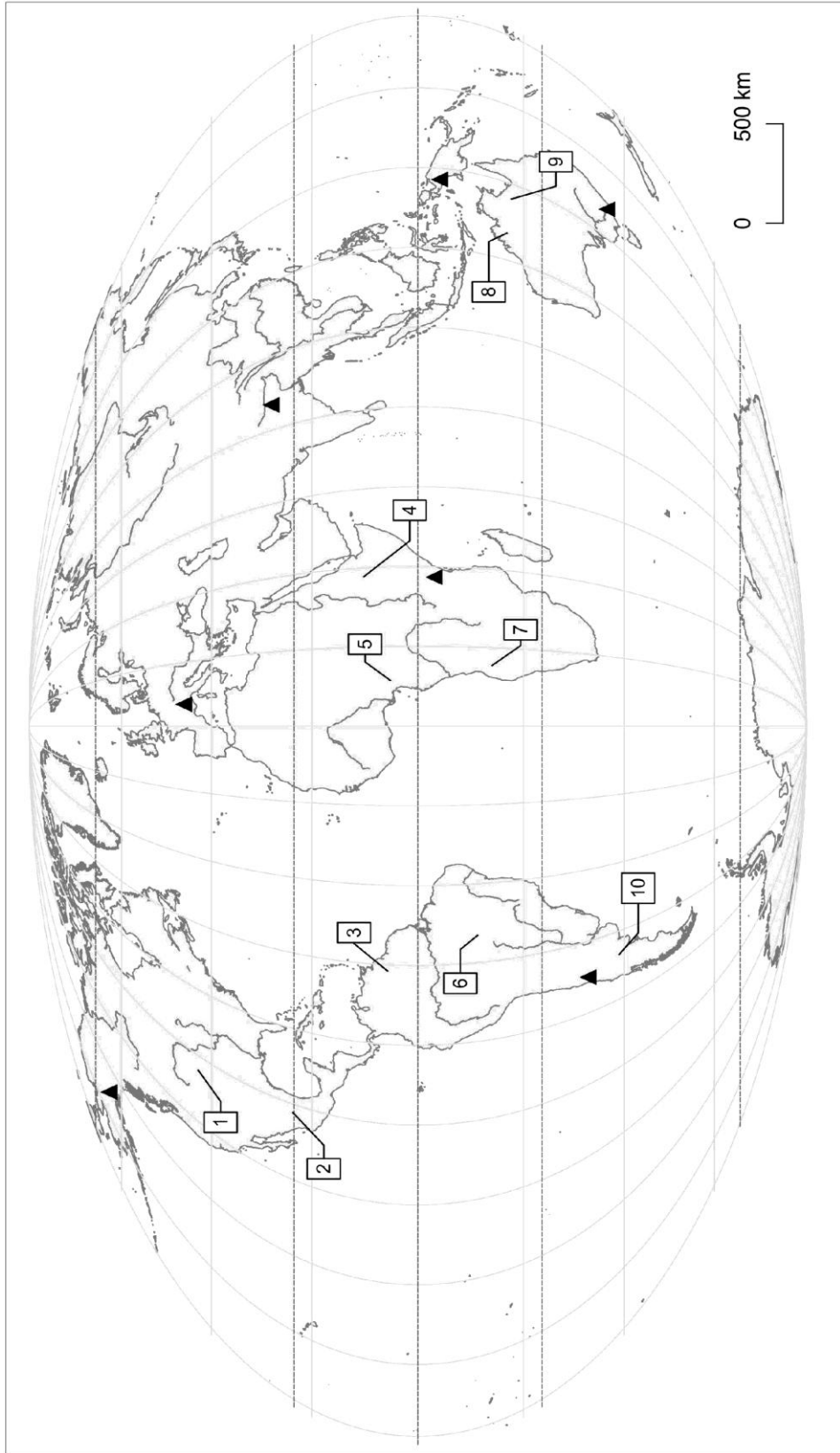
24. Wpisz do tabeli wybrane z niżej podanych nazwy krain geograficznych, rozpoznanych na podstawie opisów oraz odpowiadające im numery zamieszczone na mapie (str. 9).
(0 – 10)

Mato Grosso (płaskowyż), Kimberley (wyżyna), Wyżyna Abisyńska, Wyżyna Adamawa, Wyżyna (Płaskowyż) Barkly, Wyżyna Bije, Wyżyna Gujańska, Wyżyna Meksykańska, Wyżyna Patagońska, Wielkie Równiny

opis	nazwa krainy geograficznej	nr na mapie
Na terenie wyżyny znajdują się źródła rzeki Okawango (Kubango).		
Rozległy obszar wyżynny rozciągający się w kierunku północnym od środkowego biegu rzeki Rio Grande, aż do dorzecza Mackenzie. W przeważającej części jest porośnięty roślinnością trawiastą.		
Przez obszar tego płaskowyżu przebiega dział wodny pomiędzy dorzecziami Parany i Amazonki.		
Kraina geograficzna sąsiadująca od północy z Niziną La Platy.		
Powierzchnia wyżyny porozcinana jest licznymi rowami tektonicznymi i dolinami rzek m.in. Nilu Błękitnego.		
Obszar wyżynny z potężnymi ostańcowymi górami stołowymi. Na rzekach występują liczne progi i wodospady (np. Salto Angel).		
Obszar wyżynny najmniejszego pod względem powierzchni kontynentu, rozciąga się równoległe do wybrzeża Zatoki Karpentaria.		
Południową część wyżyny drugiego pod względem powierzchni kontynentu porastają lasy równikowe, natomiast północną część – sawanny.		
Śródgórska wyżyna ograniczona od wschodu górami Sierra Madre Wschodnia, od zachodu — Sierra Madre Zachodnia.		
Ta kraina geograficzna położona jest w północno-zachodniej części kontynentu. Południową część wyżyny porasta sawanna a północną lasy eukaliptusowe.		

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego

Brudnopis

ETAP SZKOLNY
Wojewódzki Konkurs Geograficzny dla uczniów gimnazjów
województwa wielkopolskiego
KARTA ODPOWIEDZI (do zadań zamkniętych)

Kod ucznia

Data urodzenia ucznia

dzień   miesiąc   rok

(wypełnia komisja)

Suma punktów
za zadania zamknięte

Suma punktów
za zadania otwarte

**Suma punktów
za cały arkusz**

Numer zadania	Odpowiedzi				Liczba punktów (wypełnia komisja)
1	A	B	C	D	
2	A	B	C	D	
3	A	B	C	D	
4	A	B	C	D	
5	A	B	C	D	
6	A	B	C	D	
7	A	B	C	D	
8	A	B	C	D	
9	A	B	C	D	
10	A	B	C	D	
11	A	B	C	D	
12	A	B	C	D	
13	A	B	C	D	
14	A	B	C	D	
15	A	B	C	D	